

RP 78/2020 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin ändras. I propositionen föreslås en temporär höjning av det skyddade beloppet vid jämkning av arbetslöshetsförmåner, det vill säga den andel av inkomsten som inte beaktas vid utbetalningen av jämkad arbetslöshetsförmån. I rörlighetsunderstödet enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreslås ett temporärt undantag i fråga om förutsättningen för understöd för arbetsresor vid heltidsarbete. Syftet med lagförslaget är att temporärt öka incitamenten för sysselsättning för att under undantagsförhållandena trygga försörjningsberedskapen i uppgifter som är kritiska inom jord- och skogsbruksministeriets verksamhetsområde men också att temporärt stödja mottagandet av arbete och stödmottagarnas ekonomiska situation under konsekvenserna av covid-19-epidemin.

Propositionen hänför sig till den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	6
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	6
2.1 Jämkning av arbetslöshetsförmån	6
2.2 Rörlighetsunderstöd	8
3 Målsättning	9
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	9
4.1 De viktigaste förslagen.....	9
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	10
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	10
4.2.2 Konsekvenser för medborgarna	12
4.2.3 Konsekvenser för organisationer.....	13
4.2.4 Konsekvenser för företag och deras verksamhet.....	13
5 Alternativa handlingsvägar	15
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	15
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	16
6 Remissvar	17
7 Specialmotivering.....	18
8 Ikraftträdande.....	18
9 Förhållande till andra propositioner.....	19
9.1 Samband med andra propositioner.....	19
9.2 Förhållande till budgetpropositionen	19
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	19
LAGFÖRSLAG	21
Lag om ändring av lagen om temporära undantag från lagen om utkomtskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin	21
BILAGA	23
PARALLELLEXT	23
Lag om ändring av lagen om temporära undantag från lagen om utkomtskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin	23

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I Kina utbröt i början av 2020 en epidemi av den smittsamma sjukdomen covid-19, som orsakas av ett nytt coronavirus. Sjukdomen spred sig snabbt utanför Kina. I början av april hade det konstaterats sammanlagt över en miljon fall i hela världen. Över 180 länder har rapporterat om smitta. Världshälsoorganisationen WHO betecknade coronavirusepidemin som en pandemi den 11 mars 2020.

För att bromsa spridningen av epidemin fattade regeringen den 12 mars 2020 beslut om rekommendationer och beredskap. Regeringen rekommenderade bland annat att stora offentliga tillställningar inhiberas och att även arrangörer i fråga om mindre tillställningar gör en riskbedömning innan de ordnar sådana. Det rekommenderades att de som återvänder från ett epidemiområde ska avtala om tidpunkten för återgång till arbetet och om frånvaro från arbetet (två veckor) med sin arbetsgivare. Distansarbete rekommenderades också i större utsträckning, om det är möjligt med tanke på arbetsuppgifterna. Dessutom rekommenderades det att andra än nödvändiga arbetsresor inhiberas och att semesterresor senareläggs.

Det rekommenderades att all verksamhet som inte är nödvändig, bland annat närkontakt i hobby- och fritidsverksamhet, begränsas i syfte att minska smittspridning. Detta anses vara särskilt viktigt för att skydda personer som hör till riskgrupper. Medborgarna ska agera med omsorg och särskild försiktighet i sina kontakter med riskgrupper. Riskgrupperna omfattar äldre personer och personer med en primärsjukdom.

Till följd av den mycket exceptionella situationen gav utrikesministeriet den 14 mars 2020 en rekommendation om att man tills vidare ska undvika att resa utomlands. Flera länder hade redan då stängt sina gränser och infört begränsningar för rörligheten inom landet.

I mitten av mars sammankallade statsministern till ett parlamentariskt möte där det förhandlades om beredskapsåtgärder inför epidemin och ibruktage av eventuell beredskapslagstiftning. Statsrådet konstaterade den 16 mars 2020 i samverkan med republikens president att undantagsförhållanden råder i Finland på grund av coronavirusutbrottet. Med stöd av 6 § i beredskapslagen (1552/2011) lämnades till riksdagen på grund av detta statsrådets förordning om ibruktage av befogenheter i enlighet med 86, 88, 93—95 och 109 § i beredskapslagen den 17 mars 2020.

Epidemin och åtgärderna för att begränsa den samt medborgarnas rädsla för sjukdomen minskar avsevärt den ekonomiska verksamheten i samhället. Detta har haft en betydande inverkan på företagslivet, när företagen inte har haft kunder. Dessutom är flera företag beroende av gränsöverskridande leveranskedjor som har störts i och med att coronavirusepidemin har spridit sig från kontinent till kontinent och från land till land. Även företagens finansiella ställning och ekonomiska verksamhetsförutsättningar har försämrats kraftigt på en mycket kort tid. Med anledning av det som konstaterats ovan har arbetsgivarens förutsättningar att erbjuda sina anställda arbete försämrats i snabb takt.

I Finland uppgjordes den 17 mars 2020 en förteckning som baserar sig på myndigheternas bedömning av nödvändiga arbetsuppgifter som är akuta med tanke på försörjningsberedskapen eller kritiska med tanke på verksamheten inom branschen och som inbegriper betydande underhållsarbeten. Med kritiska arbetsuppgifter avses uppgifter som måste utföras omedelbart och

om de lämnas ogjorda påverkar detta väsentligt försörjningsberedskapen eller verksamheten inom branschen. Inom primärproduktionen inom jordbruk och trädgårdsodling är sådana arbetsuppgifter som är akuta med tanke på försörjningsberedskapen eller kritiska med tanke på verksamheten inom branschen bland annat arbeten som är nödvändiga med tanke på husdjursproduktionen och djurskötsel och djurhälsan. Till de sistnämnda uppgifterna hör till exempel avbytarservicen inom jordbruket, där en lantbruksföretagare som bedriver husdjursproduktion kan få en vikarie att sköta djuren för sin räkning när han eller hon tar ut semester eller till exempel insjuknar. Statsminister Marins regering beviljade i mars tillstånd att undantagsvis låta 1 500 lantbruksarbetare komma till Finland för att arbeta i uppgifter som listats som kritiska med tanke på försörjningsberedskapen. Cirka tusen av dem skulle komma från Ukraina, men enligt uppgifter från den 26 april 2020 hade Ukrainas regering hindrat säsongsarbetare från att lämna landet. Enligt de uppgifter som fanns tillgängliga vid tidpunkten för beredningen av regeringspropositionen har endast cirka 450 säsongsarbetare tillsvidare kommit till Finland. Enligt bedömningar finns det behov av sammanlagt minst 15 000 arbetstagare under årets skördeperiod i Finland. I denna situation accentueras tillgången på kunnig inhemsk arbetskraft inom primärproduktionen.

Under 2016 arbetade sammanlagt 32 600 personer på jordbruk i kortvariga arbetsförhållanden. Av all utomstående arbetskraft som arbetade på jordbruk var 15 800 utlänningar. I mars 2020 sökte sammanlagt 32 000 personer arbete inom arbetskraftsservicen i gruppen jordbrukare och djuruppfödare. I antalet ingår alla arbets sökande, också de som arbetar, utbildar sig eller deltar i servicen. Av dessa var cirka 17 000 arbetslösa och permitterade. Under perioden 16.3.—7.5.2020 inleddes sammanlagt en permitteringsperiod för cirka 194 000 personen. En del av permitteringarna har upphört och den 7 maj 2020 fanns cirka 166 500 permitterade arbets sökande. Under den nämnda perioden inleddes en arbetslöshetsperiod för cirka 22 000 personer.¹

I april 2020 fanns det enligt arbets- och näringsministeriets förhandsuppgifter 5 051 nya lediga arbetsplatser i yrkesgruppen jordbrukare och djuruppfödare. Nästan 25 procent av de anmälda lediga arbetsplatserna fanns i Egentliga Finland. Regionalt sett fanns mest arbets sökande i Nyland och Birkaland. Kortvarig arbetskraft och utländsk säsongsarbetskraft används mest i Egentliga Finland och Norra Savolax. Utbudet av inhemsk arbetskraft och arbetsplatsernas placering sammanträffar alltså inte enligt statistiken.

Jord- och skogsbruksutskottet konstaterade i sitt utlåtande om propositionen med förslag till lagar om temporär ändring av utlänningslagen och lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (JSUU 4/2020 rd) att de mest kritiska uppgifterna för närvarande är vårarbetet inom trädgårdsbranschen samt djurskyddsarbetena inom djurproduktionen. På djurgårdar kan bristen på utländsk säsongsarbetskraft medföra allvarliga djurskyddsproblem på enskilda gårdar och på trädgårdsenheter kan produktionen under hela växtperioden gå förlorad. Även för att odlingen på åkermark ska lyckas krävs yrkeskunnig arbetskraft för att utföra vårarbetena. Utskottet ansåg det nödvändigt att det utöver utländsk arbetskraft vidtas snabba åtgärder för att öka den inhemska arbetskraftens rörlighet och få inhemsk arbetskraft till säsongsarbete inom primärproduktionen.

Vid överläggningarna den 6 maj 2020 drog regeringen upp riktlinjer för tryggande av tillgången på säsongsarbetskraft på jordbruk och trädgårdsodlingar, när det gäller såväl inresa för utländsk säsongsarbetskraft som incitament för inhemsk arbetskraft. För att trygga tillgången på inhemsk säsongsarbetskraft drog regeringen upp riktlinjer om följande åtgärder. En tidsbunden höjning av det skyddade beloppet av utkomstskyddet för arbetslösa bereds. Möjligheterna att tillämpa

¹ Arbets- och näringsministeriet/Coronavirusets konsekvenser för sysselsättningsläget.

RP 78/2020 rd

rörlighetsunderstöd enligt lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa utvidgas för viss tid. Möjligheten att för viss tid avstå från att tillämpa en förvärvsinkomstgräns för avträdelsestöd realiserar.

Statsrådet fattade den 6 maj 2020 ett principbeslut med statsrådets riktlinjer om fortsatta coronaåtgärder samt en stegvis och kontrollerad avveckling av restriktionerna. I sitt principbeslut av den 6 maj 2020 konstaterar statsrådet att eftersom Finland hittills har lyckats väl med att bromsa epidemin är det möjligt att i Finland stegvis övergå till nästa fas i bromsandet av epidemin. Hybridstrategin innebär en kontrollerad övergång från omfattande restriktioner till allt mer riktade åtgärder och en effektiviserad hantering av epidemin i enlighet med lagen om smittsamma sjukdomar, beredskapslagen och eventuella andra författningar. Målsättningen är att med hjälp av hybridstrategin effektivt kunna bromsa epidemin på ett sätt som i så liten utsträckning som möjligt har negativa konsekvenser för människor, företag, samhället och tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna. Statsrådets riktlinje som en del av principbeslutet är att eftersom den epidemiologiska situationen tills vidare har lugnat ner sig kan förplägnadsrörelserna successivt öppnas från och med den 1 juni 2020, förutsatt att effekterna av de restriktionslättnader som görs nu och en senare allmän epidemiologisk lägesbedömning stöder det.

Målsättningen enligt statsrådets principbeslut gör det möjligt att öppna upp verksamheten för människor, företag och i samhället efter begränsningarna under den fas som bedömdes vara mest kritisk. Den kraftiga ökningen av permitteringar och arbetslöshet som började i mitten av mars avstannar dock inte nödvändigtvis genom att människorna återgår till heltidsarbete. Detta kan också gälla sådana arbetsuppgifter som är akuta med tanke på försörjningsberedskapen eller kritiska med tanke på verksamheten inom branschen, exempelvis handel och storkök, distributionstrafik och postverksamhet samt uppgifter som tryggar medborgarnas välfärd och basservice. Särskilt de branscher vars verksamhet inte är kritisk med tanke på försörjningsberedskapen och som därför har kunnat bli tvungna att begränsa sin verksamhet i betydande grad under undantagsförhållandena är beroende av konsumentbeteendet när de öppnas. Exempelvis specialhandeln och förplägnadsrörelserna har varit tvungna att minska sin verksamhet, de senare på grund av en lagbaserad begränsning av deras verksamhet. Näringsrörelsernas möjligheter att erbjuda arbete har identifierats i regeringens proposition (RP 67/2020 rd) med förslag till lag om stöd för återanställning och gottgörelse för verksamhetsbegränsningar till förplägnadsföretag, som lämnades till riksdagen den 8 maj 2020. Med det stöd för återanställning som ingår i lösningen stöds enligt propositionen förplägnadsföretagens beredskap och förmåga att sysselsätta arbetstagare när verksamheten inleds efter begränsningstiden så att företagen når en nivå som motsvarar den som rådde innan coronavirusepidemin. Stödbeloppet föreslås vara 1 000 euro för varje arbetstagare som omfattas av stödet. Stöd betalas för arbetstagare, till vilka företaget betalar en lön på minst 2 500 euro för de följande tre månaderna efter den månad då begränsningsskyldigheten upphörde. Den förutsatta inkomsten 2 500 euro fördelad på tre månader innebär att en återanställning som berättigar till stöd kan vara en deltidsanställning. Enligt propositionen är det möjligt att få stöd för högst det antal arbetstagare som kalkylmässigt var anställda på heltid i företaget i februari 2020.

På arbetsmarknaden råder en tudelad situation när det gäller stöd för sysselsättning. Inom det för försörjningsberedskapen viktiga jordbruket behövs arbetstagare och arbetet kan vara heltid eller deltid. I nyckelställning i fråga om den inhemska arbetskraften är arbetssökandena när det gäller att söka lediga jobb och arbetsgivarna när det gäller grunderna och lösningarna för anställning. De arbetssökande och säsongsarbetsplatserna finns dock inte inom samma region. Å andra sidan upphör inte permitteringarna och arbetslösheten inom andra branscher till följd av de omfattande begränsningsåtgärderna nödvändigtvis med en omedelbar återgång till heltidsarbete, utan arbetsgivarnas möjligheter att erbjuda arbete kan leda till deltidarbete. Genom denna

proposition tillgodoses behovet av stöd för att ta emot heltidsarbete, om arbetsplatsen är belägen på ett långt avstånd från den arbetslösas hemort, vilket kan vara fallet i fråga om säsongarbete inom jordbruket. Metoden är en temporär ändring av rörlighetsunderstödet. Samtidigt stöds de arbetslösas ekonomiska möjligheter att ta emot deltidsarbete eller kortvarigt arbete eller att delvis återgå till arbetet i en situation där heltidsarbete inte nödvändigtvis ännu finns att tillgå. Metoden är en temporär ändring av jämkningen av arbetslöshetsförmånen.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Under beredningen har följande hörts: Finlands näringsliv rf, KT Kommunarbetsgivarna, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, STTK rf, Akava ry, Företagarna i Finland rf, Industriefacket rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Folkpensionsanstalten, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf, Pensionsskyddscentralen, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet och jord- och skogsbruksministeriet.

Ålands landskapsregering har hörts under beredningen.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Jämkning av arbetslöshetsförmån

Bestämmelser om rätten för arbetslösa arbetssökande till jämkade arbetslöshetsförmåner finns i 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002). Med stöd av 1 § i det kapitlet kan jämkad arbetslöshetsförmån betalas en arbetssökande som får inkomst av deltidsarbete eller av heltidsarbete som varar i högst två veckor. Jämkad arbetslöshetsförmån kan också betalas till en person vars arbetstid per dag har förkortats på grund av permittering eller av en orsak som jämställs med permittering eller som är förhindrad att arbeta på grund av en sådan stridsåtgärd som inte står i samband med den arbetssökandes anställningsvillkor eller arbetsförhållanden eller till en person som har inkomst av företagsverksamhet eller eget arbete. Rätten till jämkad arbetslöshetsförmån förutsätter att personen är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån.

Om permitteringen genomförs så att arbetstiden per vecka förkortas och personen är permitterad hela arbetsdagar, jämkas inte arbetslöshetsförmånen. Bestämmelser om detta finns i 4 kap. 1 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I dessa situationer betalas arbetslöshetsförmånen till fullt belopp för permitteringsdagarna, och lönen för arbetsdagarna eller arbetstiden för de arbetsdagar som ligger till grund för lönen påverkar inte arbetslöshetsförmånens belopp. Samma förfarande gäller en orsak som jämställs med permittering, där arbetstiden förkortas med hela dagar och så kallade väderhinder.

Den jämkade arbetslöshetsförmånen bestäms på grundval av den arbetsinkomst som betalas under en jämkningsperiod. Jämkningsperioden är den period under vilken arbetsinkomsten betalas, och i situationer där arbetsveckan förkortas eller väderhinder föreligger, den period under vilken den arbetstid som ligger till grund för lönen har utförts. Som jämkningsperiod betraktas i regel en period om en månad eller fyra på varandra följande kalenderveckor, beroende på personens lönebetalningsperiod. En så kallad särskild jämkningsperiod används när den sedvanliga jämkningsperioden omfattar sådana tidsperioder för vilka den sökande har rätt till full arbetslöshetsförmån eller för vilka han eller hon inte har rätt till arbetslöshetsförmån. När deltidsarbete som varar längre än fyra veckor börjar, kan jämkningsperioden också bestämmas så att jämkningsperioderna motsvarar lönebetalningsperioderna i deltidsarbetet.

RP 78/2020 rd

Den lön som beaktas vid jämkningen är den arbetsinkomst som betalats under jämkningsperioden, när det är fråga om sådana jämkningssituationer som avses i § 1 i kapitlet. Vid jämkning beaktas som inkomst lön eller annat vederlag som ska betraktas som förvärvsinkomst och som har fått ersättning för arbete. Som ett sådant vederlag betraktas också inkomster som sparats i eller tagits ut från en arbetstidsbank. Bestämmelser om inkomstposter som beaktas eller inte beaktas vid jämkning finns i statsrådets förordning om inkomst som skall beaktas vid fastställandet av arbetslöshetsförmånen (1332/2002).

Den jämkade arbetslöshetsförmånen uträknas så att förmånen och 50 procent av den del av inkomsten som överstiger det skyddade beloppet sammanlagt under en jämkningsperiod kan uppgå till det belopp som annars hade kunnat betalas i förmån. Det skyddade beloppet är 300 euro under en jämkningsperiod om en månad och 279 euro under en jämkningsperiod om fyra på varandra följande kalenderveckor. Beloppet av jämkad inkomstrelaterad dagpenning beräknas så att summan av nämnda dagpenning jämte eventuella barnförhöjningar och inkomsten under jämkningsperioden är högst lika stor som den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, likväl minst samma belopp som personen i fråga skulle ha rätt att få i grunddagpenning.

I lagen om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin (315/2020) finns bestämmelser om undantag från jämkningen av arbetslöshetsförmåner för ansökningsperioder som inleds den 11 maj 2020 eller senare, dock senast den 31 oktober 2020. Syftet med ändringarna är att göra behandlingen av förmånsansökningarna smidigare. Under den nämnda tiden tillämpas därför inte vad som i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om den så kallade särskilda jämkningsperioden och den beräknade ändringen av arbetsinkomsten.

Vid jämkningen av arbetslöshetsförmåner togs ett skyddat belopp i bruk den 1 januari 2014. Först de inkomster som överstiger det skyddade beloppet inverkar på beloppet av arbetslöshetsförmånen, varvid den arbetslöshetsförmån som annars skulle betalas minskar med 50 procent av bruttoinkomsten. En förvärvsinkomst på 400 euro minskar den arbetslöshetsförmån som betalas per månad med 50 euro och en förvärvsinkomst på 500 euro minskar förmånen med 100 euro per månad. I bruttobelopp ökar alltså förvärvsinkomsterna vid förvärvsinkomster på 400 euro med 350 euro och vid inkomster på 500 euro med 400 euro. Eftersom förvärvsinkomster beskattas lättare än förmåner ökar inkomsterna något mer i nettobelopp. Den helhet som utgörs av det skyddade beloppet av jämkningen av arbetslöshetsförmånen och beräkningsformeln för jämkad dagpenning är redan nu generös i internationell jämförelse.²

Trots detta, tillfälligt och i exceptionella situationer, är det möjligt att bedöma att det nuvarande skyddade beloppet som ett incitament för sysselsättning på deltid inte räcker till för att trygga ekonomin för personer sysselsatta på deltid på ett sätt som sporrar till sysselsättning och tryggar ekonomin, i synnerhet om möjligheterna att få mer arbete är begränsade på grund av de undantagsförhållanden som fortfarande inverkar på arbetsmarknaden. Om problemet med sysselsättningen i denna exceptionella situation dock är efterfrågan på arbete, är det skyddade beloppets betydelse med tanke på sysselsättningen i nuläget mycket uppmuntrande, med beaktande av den nämnda undersökningen av Statens ekonomiska forskningscentral.

² Kyyrä, Matikka och Pesola 2018; Skyddsdelens i utkomstskyddet och arbete under arbetslöshetstiden. Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 45/2018.

2.2 Rörlighetsunderstöd

Bestämmelser om rörlighetsunderstöd finns i 8 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Den som är berättigad till arbetslöshetsförmåner och som tar emot arbete i ett anställningsförhållande för minst två månader eller inleder en minst två månader lång utbildning relaterad till arbete i ett anställningsförhållande, beviljas rörlighetsunderstöd. Om rörlighetsunderstöd beviljats på grundval av arbetsrelaterad utbildning, beviljas understöd inte på grundval av mottagande av arbete.

För att rörlighetsunderstöd ska beviljas krävs det dessutom att de dagliga resorna till arbetet eller utbildningen när arbetet eller utbildningen inleds överstiger i genomsnitt tre timmar vid heltidsarbete och i genomsnitt två timmar vid deltidsarbete eller att personen flyttar från motsvarande avstånd på grund av arbete eller arbetsrelaterad utbildning.

Som berättigad till arbetslöshetsförmåner betraktas den som får arbetslöshetsförmån eller till vilken det inte betalas arbetslöshetsförmån på grund av tid utan ersättning, skyldighet att vara i arbete, en begränsning enligt 2 kap. 13 eller 14 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa i anslutning till yrkesutbildning, självrisktiden för arbetslöshetsförmån, väntetiden för arbetsmarknadsstöd eller behovsprövningen av det.

Rörlighetsunderstödet är lika stort som grunddagpenningen enligt 6 kap. 1 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Vad som i 6 kap. 6 § i den lagen föreskrivs om den barnförhöjning som betalas till mottagare av arbetslöshetspenning tillämpas även när det gäller mottagare av rörlighetsunderstöd. Rörlighetsunderstödet betalas förhöjt på det sätt som avses i 6 kap. 1 § 2 mom., om arbetsplatsen eller platsen där utbildningen ordnas är belägen på över 200 kilometers avstånd från personens faktiska bostad eller den faktiska bostaden före flyttningen på grund av arbetet eller den därmed relaterade utbildningen. Rätten till barnförhöjning eller förhöjningsdelen avgörs enligt tidpunkten då arbetet eller den därmed relaterade utbildningen börjar.

Rörlighetsunderstöd betalas för högst fem dagar i kalenderveckan. Stödet betalas

- 1) under 30 dagar från det att arbetet eller utbildningen inleddes, när personen tar emot arbete som varar i minst två månader eller påbörjar utbildning relaterad till sådant arbete,
- 2) under 45 dagar från det att arbetet eller utbildningen inleddes, när personen tar emot arbete som varar i minst tre månader eller påbörjar utbildning relaterad till sådant arbete, eller
- 3) under 60 dagar från det att arbetet eller utbildningen inleddes, när personen tar emot arbete som varar i minst fyra månader eller påbörjar utbildning relaterad till sådant arbete.

Rörlighetsunderstöd betalas högst tills anställningsförhållandet upphör eller den arbetsrelaterade utbildningen avbryts. Rörlighetsunderstöd betalas samtidigt endast på grundval av ett och samma anställningsförhållande och därmed relaterad utbildning. Vid deltidsarbete betalas rörlighetsunderstöd endast för de dagar då den arbetssökande faktiskt har arbetat.

Om det anställningsförhållande på basis av vilket till en person har betalats rörlighetsunderstöd upphör inom två månader från det att anställningsförhållandet började, återkrävs rörlighetsunderstödet från anställningsförhållandets början, om återkrav inte är oskäligt. På återkrav tillämpas i övrigt vad som föreskrivs om återkrav av en arbetslöshetsförmån. Rörlighetsunderstödet återkrävs inte trots att arbetet upphör inom två månader från det att anställningsförhållandet inleddes, om arbetstagaren inte själv på det sätt som avses i 2 a kap. 1 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har varit orsak till att anställningsförhållandet upphörde.

På ansökan om rörlighetsunderstöd tillämpas samma bestämmelser som på ansökan om arbetslöshetsförmån. För en understödsansökan gäller till exempel samma tidsfrist och formkrav som för en ansökan om arbetslöshetsförmån, den ska alltså sökas i efterhand för en tid som redan har förflutit. Närmare bestämmelser om ansökan om och utbetalning av rörlighetsunderstöd finns i statsrådets förordning om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1330/2002). Enligt 3 § i den förordningen ska sökanden vid ansökan om rörlighetsunderstöd förete utredning om anställningsförhållandets längd, arbetstiden och den plats där arbetet utförs samt lämna andra uppgifter som behövs för beviljande och utbetalning av understödet. Den som betalar ut en arbetslöshetsförmån kan förutsätta att ett arbetsavtal eller någon annan motsvarande utredning företes. Åtminstone kan det förutsättas att arbetsavtalet ges in när sådana uppgifter i anslutning till arbetsförhållandet som är av betydelse för rätten att få understöd inte framgår tillräckligt tydligt av andra handlingar. När Folkpensionsanstalten betalar rörlighetsunderstöd betalas understödet i efterskott i betalningsperioder så, att den första betalningsperioden är två veckor lång och varje därpå följande betalningsperiod fyra veckor lång. När arbetslöshetskassan betalar rörlighetsunderstöd betalas understödet i efterskott i betalningsperioder på fyra veckor eller en månad, dock så, att den första betalningsperioden kan vara kortare än ovan nämnda period.

Rörlighetsunderstödet är en sällan använd och föga känd förmån, trots att man i enlighet med tidigare regeringspropositioner som gäller rörlighetsunderstöd har strävar efter att i hög grad sprida information om det. Rörlighetsunderstödet kan i dagsläget betraktas som ett också betydande understöd för de rese- och flyttkostnader som uppstår på grund av att en person tar emot arbete. År 2019 betalades sammanlagt när grundskyddet och förtjänstskyddet räknas samman cirka 4,1 miljoner euro i rörlighetsunderstöd till 2 966 personer. Rörlighetsunderstöd betalades i genomsnitt 36,47 euro per dag i 38 dagar. Kostnaden för en stödmottagare var alltså 1 374 euro.³ I rörlighetsunderstödet finns en betydande potential när det gäller främjande av geografisk rörlighet för att få arbete och det kan fungera i enlighet med denna målsättning också när det gäller personer som utför säsongarbete.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är förutom att stödja mottagande av säsongarbete inom jordbruket och rörlighet för att få säsongarbete också att stödja mottagande av annat arbete och geografisk rörlighet i syfte att få arbete.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att det skyddade beloppet för arbetslöshetsförmåner höjs temporärt från nuvarande 300 euro till 500 euro i månaden och från 279 euro till 465 euro under en period om fyra kalenderveckor. Genom dessa ändringar stöds mottagande av deltidsarbete och kortvarigt arbete ekonomiskt inte bara när det gäller säsongarbete vid gårdsbruksenheter och trädgårdslägenheter utan också i fråga om annat arbete. Eftersom de temporära undantagen också skulle gälla sådant partiellt arbete där förmånstagaren sysselsätts redan innan den föreslagna ändringen, utgör höjningen av det skyddade beloppet för arbetslöshetsförmånen en temporär förbättring av arbetslöshetsförmånen för denna grupp av förmånstagare. Höjningen av det skyddade beloppet skulle också gälla jämkning i fråga om inkomster från företagsverksamhet, vilket för sin del stöder dem som sysselsätts genom en bisyssla och även företagare som tillfälligt får

³ FPA:s statistikdatabas Kelasto

arbetsmarknadsstöd med stöd av 11 kap. 4 c § som temporärt fogats till lagen om utkomstskydd för arbetslösa. När det gäller den sistnämnda situationen är det en förutsättning att ansöknings- och jämningsperioden inom arbetsmarknadsstödet möjliggör detta under den tid som den temporära bestämmelsen om arbetsmarknadsstöd i fråga är i kraft.

I propositionen föreslås det också att rörlighetsunderstöd temporärt kan betalas för heltidsarbete, om personens dagliga resa till arbetet när arbetet inleds överstiger i genomsnitt två timmar i stället för nuvarande tre timmar eller om personen flyttar från motsvarande avstånd på grund av arbete. Ändringen skulle inte gälla arbetsrelaterad utbildning. Det föreslås inga ändringar rörlighetsunderstödet i anslutning deltidarbete. Även denna ändring skulle inte bara gälla arbete som utförs som säsongarbete vid gårdsbruksenheter och trädgårdslägenheter utan också andra anställningsförhållanden som ingås. Rörlighetsunderstöd beviljas inte på basis sysselsättning i företagsverksamhet.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

En temporär höjning av det skyddade beloppet vid jämkning av arbetslöshetsförmåner under en period om 5 månader (1.6.—31.10.2020) ökar de direkta förmånsutgifterna inom utkomstskyddet för arbetslösa med cirka 25 miljoner euro, varav andelen för förtjänstskyddet är 16 miljoner euro och andelen för grundskyddet är 9 miljoner euro. Statens andel ökar med cirka 12,5 miljoner euro, Sysselsättningsfondens andel med cirka 8,5 miljoner euro, kommunernas utgifter ökar med 3 miljoner euro och arbetslöshetskassornas andel ökar med knappt 1 miljon euro. I detta fall har det bedömts att cirka 25 procent av de arbetslösa och ca 10 procent av de permitterade kan få jämkad dagpenning på månadsbasis. Enligt dessa antaganden får uppskattningsvis cirka 32 000 mottagare jämkad dagpenning per månad inom förtjänstskyddet och cirka 24 000 mottagare inom grundskyddet.

Utöver dessa direkta utgiftsökningar kommer en höjning av det skyddade beloppet sannolikt att ha konsekvenser för beteendet och incitamenten att arbeta. Det har konstaterats att utkomstskyddet för arbetslösa och det skyddade beloppet för bostadsbidrag har förbättrat de arbetslösas ekonomiska incitament att ta emot lågavlönat arbete eller deltidarbete. I fråga om personer som är berättigade till utkomststöd har dock de skyddade beloppen generellt sett inte förbättrat de ekonomiska incitamenten för att ta emot arbete. Mest har incitamenten förbättrats för dem som får inkomstrelaterad dagpenning samt för dem som får grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd och vars makar arbetar. Som det konstateras ovan är dessutom kombinationen av det skyddade belopp som används i Finland och jämkad dagpenning redan nu generös i en internationell jämförelse.⁴ Som baksida till eventuella positiva effekter försvagar höjningen av den skyddade delen incitamenten att övergå från deltidarbete till heltidsarbete.⁵ Därför kan en höjning av den skyddade delen utöver direkta utgiftsökningar både öka utförandet av deltidarbete i fråga om helt arbetslösa och deltidarbetet för dem som kommer att bli arbetslösa. I fråga om de förstnämnda minskar höjningen utgifterna för arbetslöshetsdagpenning, om en jämkad förmån betalas i stället för full arbetslöshetsdagpenning. Likaså minskar deltidarbete för nya arbetslösa beloppet av full förmån. Däremot ökar ändringen redan i nuläget utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa i fråga om dem som arbetar deltid, när deras förmåner ökar.

⁴ Kyyrä, Matikka och Pesola 2018; Skyddsdelens i utkomstskyddet och arbete under arbetslöshetstiden. Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 45/2018.

⁵ exempelvis Kotamäki & Kärkkäinen 2014 <https://tem.fi/dms-portlet/document/2/411632>

Ett temporärt beviljande av rörlighetsunderstöd för heltidsarbete, om en persons dagliga arbetsrelaterade resa när arbetet inleds överstiger i genomsnitt två timmar i stället för nuvarande tre timmar eller om personen flyttar från ett motsvarande avstånd på grund av arbete, kan innebära tämligen omfattande ekonomiska konsekvenser, eftersom en betydande del av de dagliga arbetsresorna tur och retur redan nu är över två timmar, i synnerhet i huvudstadsregionen. Enligt Statistikcentralens modeller⁶ räcker arbetsresan i ena riktningen med kollektivtrafik över en timme för över en fjärdedel av finländarna. Siffran beskriver inte den faktiska situationen och modelleringen saknar en stor del av arbetsresrutterna utanför huvudstadsregionen, varför den bör betraktas som ett exempel. Enligt Transport- och kommunikationsverket Traficom⁷ sker 12 procent av finländarnas arbetsresor med allmänna fortskaffningsmedel. I denna bedömning har man antagit att det är mer sällsynt bland arbetslösa arbetssökande att äga en bil än vad det är bland sysselsatta.

Enligt arbetsförmedlingens årsstatistik sysselsattes uppskattningsvis 240 000 fall av arbetslöshet på den öppna arbetsmarknaden 2019. Om ca 120 000 personer som får arbetslöshetsförmåner sysselsätts senast den 31 oktober 2020 och hälften av de som sysselsätts använder allmänna fortskaffningsmedel för sin arbetsresa och var fjärde person som använder allmänna fortskaffningsmedel har en arbetsresa som överstiger 2 timmar, uppstår kostnader på cirka 21 miljoner euro. De dagliga arbetsresorna tur och retur med bil, cykel eller till fots är enligt statistiken sällan över två timmar, varför kostnaderna för dem sannolikt är relativt små.

Det är ännu svårare att uppskatta antalet personer som får rörlighetsunderstöd för flyttningskostnader. Ändringen kan dock berättiga till exempel personer som flyttar inom huvudstadsregionen till att få rörlighetsunderstöd i någon mån. Om 2 000 personer får rörlighetsunderstöd på grund av flyttning och de får understödet för fulla 60 dagar, ökar förmånsutgiften med ca 4 miljoner euro. De totala kostnaderna är då ca 25 miljoner euro.

Den uppskattning som presenteras ovan är rätt stor i förhållande till den faktiska användningen av rörlighetsunderstödet hittills, och den kan vara en överskattning. Det är emellertid möjligt att en del av de personer som hade haft möjlighet att få förmånen tidigare inte ens hade varit medvetna om den och således inte hade ansökt om förmånen. Om medvetenheten om förmånen ökar, kan också användningsgraden öka. Det är också sannolikt att antalet två timmars arbetsresor tur och retur är mångdubbelt jämfört med antalet resor över tre timmar, och således är det också möjligt att antalet personer som ansöker om förmånen och därmed kostnaderna mångdubblas jämfört med vad som uppskattats ovan.

Å andra sidan kan användningen av förmånen och därmed kostnaderna eventuellt vara ännu större i och med de beteendeförändringar som hänför sig till mottagandet av arbete. Beteendeeffekterna kan främja arbetskraftens rörlighet bättre än för närvarande, inte bara när den temporära ändringen är i kraft utan också senare, vilket kan ha positiva sysselsättningseffekter. I detta alternativ skulle nettoeffekten på de offentliga finanserna kunna vara mindre än ökningen av förmånsutgifterna, även om utbudet av arbete sannolikt inte är den faktor som mest hämmar sysselsättningen i det rådande exceptionella arbetsmarknadsläget. Det torde således inte vara motiverat att anta att det blir betydande positiva beteendeeffekter i anslutning till det temporära undantaget från rörlighetsunderstödet just medan den temporära ändringen är i kraft.

⁶ <https://www.tilastokeskus.fi/tietotrendit/artikkelit/2017/kohti-kestavaa-tyomatkailla-polkisitko-pu-ollessa-tunnissa-toihin/>

⁷ <https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Faktakortti-HLT2016-tyomatkat.pdf>

4.2.2 Konsekvenser för medborgarna

Enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning arbetade cirka 15 procent av de sysselsatta deltid 2014—2017. Majoriteten av dem, nästan 11 procent, arbetade kontinuerligt deltid och knappa 5 procent var anställda i deltidsarbete för viss tid. Sammanlagt arbetade cirka 361 000 personer deltid. Trots att heltidsarbete med ett arbetsavtal som gäller tillsvidare även enligt de statistiska uppgifterna i arbetskraftsundersökningen fortsättningsvis är en allmän sysselsättningsform, kan man observera ändringar i mängden deltidsarbete. Dessutom kan man observera skillnader i mängden deltidsarbete enligt både kön och ålder. I synnerhet bland kvinnor har andelen deltidsarbete ökat de senaste åren. Mängden deltidsarbete framträder särskilt i åldersgrupperna 15—24 år (både kvinnor och män) och 25—34 år (särskilt kvinnor). Det torde kunna bedömas att deltidsarbete åtminstone delvis har samband med ett livsskede, exempelvis när studier och deltidsarbete kombineras.

I vilken grad de som är ute på arbetsmarknaden⁸ arbetar deltid eller annars är partiellt sysselsatta kan uppskattas utifrån statistiken över de jämkade arbetslöshetsförmånerna. År 2019 betalades det inkomstrelaterad dagpenning till 251 500 personer och förmån till ett belopp som motsvarar grundtryggheten (grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd) till 331 600 personer. Arbetslöshetsförmån på grund av arbetslöshet och samtidig partiell sysselsättning betalades jämkad inom förtjänstskyddet till knappt 30 procent av mottagarna och inom grundskyddet till cirka 11 procent av mottagarna.

Av dem som fick jämkat förtjänstskydd var det 69 procent som fick jämkad dagpenning på grundval av deltidsarbete och 26 procent som fick jämkad dagpenning på grundval av kortvarigt heltidsarbete, det vill säga heltidsarbete som varar högst 2 veckor. I resten av fallen, 5 procent, gjordes jämkningen av någon annan orsak. Det förekommer skillnader mellan könen när det gäller erhållandet av jämkad arbetslöshetsförmån. Kvinnor får jämkad arbetslöshetsförmån oftare än män. Det förekommer branschvisa skillnader i erhållandet av jämkad arbetslöshetsförmån. I en branschvis granskning av erhållandet av jämkad inkomstrelaterad dagpenning 2019 framträder service- och försäljningspersonal, specialister, experter samt byggnads-, reparations- och tillverkningsarbetare. Inom dessa grupper var det endast i gruppen byggnads-, reparations- och tillverkningsarbetare som det var vanligare att män var partiellt sysselsatta än att kvinnor var partiellt sysselsatta. Skillnaderna i betalningen av jämkad dagpenning torde basera sig på skillnader mellan branscherna i fråga om formerna på arbetsförhållandena (långvarigt heltidsarbete i förhållande till kortvariga anställningsförhållanden, heltidsarbete i förhållande till deltidsarbete). Skillnaderna mellan könen när det gäller betalningen av jämkad inkomstrelaterad dagpenning är en följd av könsfördelningen på arbetsmarknaden.

Rörlighetsunderstödet används i mycket ringa omfattning och, som det konstateras ovan, betalades 2019 grundskydd och förtjänstskydd sammanlagt till 2 966 personer till ett sammanlagt belopp av 4,1 miljoner euro. Rörlighetsunderstöd betalades i genomsnitt 36,47 euro per dag i 38 dagar. Kostnaden för en stödmottagare var alltså 1 374 euro. Det temporära undantag som föreslås för understödet i fråga om arbetsresans varaktighet torde öka vetskapen om understödet, vilket också skulle öka användningen av rörlighetsunderstödet.

Den tid för arbetsresan som utgör villkor för rörlighetsunderstödet är för närvarande enhetlig med skyldigheten att söka och ta emot arbete som föreskrivs i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd

⁸ Inte personer under 25 år som studerar på heltid eller personer som förenar deltidsarbete och partiell familjeledighet.

för arbetslösa. Eftersom nämnda 2 a kap. inte ändras, är lindringen av förutsättningarna för rörlighetsunderstöd uttryckligen en till arbetsökande riktad ändring som sporrar till att ta emot arbete. Ersättning av kostnader för arbetsresan för den som anställs i heltidsarbete eller för att flytta på grund av arbete också när det gäller en kortare arbetsresa än för närvarande, förbättrar ställningen för dem som sysselsätts i heltidsarbete. För dem som sysselsätts på gårdar med jordbruk och trädgårdsodling kan understödet i synnerhet dämpa de ekonomiska konsekvenserna om personen tillfälligt flyttar närmare arbetsplatsen, men trots det håller kvar sin ordinarie bostad.

4.2.3 Konsekvenser för organisationer

Den föreslagna ändringen i det skyddade beloppet för arbetslöshetsförmåner medför i någon mån extra arbete för både Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna. Höjningen av det skyddade beloppet orsakar för det första ett behov av att korrigera de jämningsbeslut som fattats tidigare och som gäller tills vidare. För korrigeringen av besluten krävs manuellt arbete. På grund av ändringen måste Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna dessutom ändra sina informationssystem och förbereda sig på uppgifter som gäller rådgivning, anvisningar och information. Ändringen påverkar också arbetslöshetskassornas ekonomiska situation genom att öka beloppet av de förmånsutgifter som arbetslöshetskassorna själva svarar för.

Till den del det gäller rörlighetsunderstödet ökar förslaget både Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassornas arbetsmängd. Ändringen är beroende av hur många mottagare av arbetslöshetsförmån som sysselsätts medan det temporära undantaget är i kraft och blir berättigade till rörlighetsunderstöd. Folkpensionsanstalten har i samband med hörandet särskilt framfört att om en tredjedel av antalet nya mottagare av rörlighetsunderstöd, som det bedöms i propositionen, är kunder hos den, är antalet fall som ska behandlas 5 000. Antalet fall ökar alltså jämfört med nuläget, vilket innebär att ansökningarna om rörlighetsunderstöd i stor utsträckning bör riktas också till sådana handläggare för vilka rörlighetsunderstödet för närvarande är en främmande förmån.

En temporär ändring av villkoren för rörlighetsunderstöd förutsätter dessutom i någon mån arbete med informationssystemen och ändringar i blanketterna. Rörlighetsunderstöd söks på en blankett som är gemensam för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna. En ändring av blanketten hinner inte nödvändigtvis genomföras innan lagen träder i kraft. Ansökningarna kan dock behandlas i enlighet med det nya arbetstidsvillkoret också på basis av den nuvarande blanketten.

4.2.4 Konsekvenser för företag och deras verksamhet

I fråga om stöd för mottagande av arbete stöder de temporära undantag som föreslås i propositionen, höjningen av det skyddade beloppet vid arbetslöshetsförmåner och ändringen av rörlighetsunderstödet, företagens möjligheter att få arbetskraft också på deltid och också genom ökad regional rörlighet. Detta gäller också företag inom jordbruk och trädgårdsodling som behöver säsongarbetskraft, vilket innebär att det genom propositionen också är möjligt att trygga den primärproduktion som är viktig med tanke på försörjningsberedskapen. Särskilt med tanke på dessa företag är det dock viktigt om de arbetslösa arbetssökandena, inklusive de permitterade, har sådant kunnande eller sådan inlärningspotential som lantbruksföretagarna behöver.

Med tanke på säkerställandet av tillgången på arbetskraft för lantbruksföretagen är det också viktigt i vilken utsträckning arbetslösa arbetssökande är mottagare av arbetslöshetsförmån på grund av permittering och hur långa permitteringsperioder det är fråga om. Även om permitterade uppmuntras att ta emot arbete under permitteringstidende genom de föreslagna temporära

RP 78/2020 rd

undantagen, ändrar de bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som uppmuntrar till att ta emot arbete inte den arbetsrättsliga situation som råder mellan arbetstagaren och den permitterande arbetsgivaren.

Vid bedömningen av företagens, i synnerhet lantbruksföretagens, verksamhetsmöjligheter och tillgången på arbetskraft är utgångspunkten att arbetstagaren under permitteringen kan ta emot arbete hos en annan arbetsgivare, förutsatt att det inte är fråga om sådan konkurrerande verksamhet som avses i 3 kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001). Eftersom en betydande del av arbetslösheten och permitteringarna gäller hotell- och restaurangbranschen och handeln, är det möjligt att hitta arbetskraft för säsongarbete inom jordbruket också bland permitterade utan risk för de problem som konkurrerande verksamhet medför. Vid bedömningen av lantbruksföretagens situation torde detta ge företagen möjlighet att få arbetskraft också bland permitterade. En arbetstagare som har tagit emot ett annat arbete under permitteringstiden har dock primärt ansvar och lojalitetsplikt gentemot den första arbetsgivaren som har permitterat arbetstagaren. I 5 kap. 6 § i arbetsavtalslagen föreskrivs att om en arbetstagare är permitterad tills vidare, ska arbetsgivaren minst sju dagar innan arbetet återupptas meddela detta, om inte något annat har avtalats. Arbetstagaren har möjlighet att säga upp sig från ett arbetsavtal med en annan arbetsgivare med iakttagande av en uppsägningstid på 5 dagar. Den anmälningstid som gäller den permitterande arbetsgivaren behövs vid permitteringar som gäller tills vidare, eftersom slutdatumet inte är känt.

Arbetstagaren ska återgå till arbetet när permitteringen upphör. Om arbetstagaren inte återvänder till den arbetsgivare som permitterat honom eller henne, är det fråga om vägran att ta emot arbete. En arbetsgivare som anställer en permitterad person ska beakta möjligheten att personen återgår till arbetet. Beredskapen för detta är särskilt viktig eftersom merparten av de arbetsansökningar som inletts på grund av covid-19-epidemin beror på det sätt som konstateras ovan på permitteringar (cirka 194 000 arbetssökande), och efter den 16 mars 2020 är orsaken till arbetsansökningen för cirka 22 000 arbetssökande att arbetet upphör. Eftersom permitteringarna dessutom koncentreras till hotell- och restaurangbranschen samt handeln, torde dessutom regeringens principbeslut och i synnerhet de stödförslag som gäller förplägnadsbranschen i någon mån påverka att arbetsansökningarna åtminstone till någon del upphört.

Med beaktande av propositionens mål att öka utbudet av arbetskraft och den administrativa börda som medförs för arbetsgivarna ska i konsekvenserna för företag också beaktas de uppgifter som den som ansöker om jämkad arbetslöshetsförmån och den som ansöker om rörlighetsunderstöd behöver för att ansöka om förmånen. För att jämkad arbetslöshetsförmån ska kunna betalas krävs att det är fråga om deltidsarbete, det vill säga arbete vars arbetstid är högst 80 procent av arbetstiden på heltid för uppgiften i fråga. Dessutom krävs det att arbetsgivaren kan övervaka den arbetade tiden. För att den som ansöker om jämkad arbetslöshetsförmån ska kunna få förmånen och även dra nytta av förbättringen av det ekonomiska stödet som följer av det temporära undantaget, ska arbetsgivaren kunna lägga fram en utredning om arbetstagarens arbetstid. Detta sker antingen genom att arbetstiden anges i arbetsavtalet eller alternativt genom att man för den som betalar ut arbetslöshetsförmånen lämnar en redogörelse för den utförda arbetstiden. Om det är fråga om ackordsarbete där arbetstiden inte övervakas, uppstår ingen rätt till jämkad arbetslöshetsförmån.

Den som ansöker om rörlighetsunderstöd behöver för Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan en utredning över huruvida arbetet är heltid eller deltid, eftersom detta inverkar på om bidraget betalas för fem dagar i veckan eller endast för arbetsdagar. Informationen i arbetsavtalet om var arbetsplatsen finns behövs för övervakningen av den tid som går åt till arbetsresan. För att deltidsarbete som tagits emot under arbetslöshet eller permittering inte ska fördröja behandlingen av arbetslöshetsförmånen, ska arbetsgivaren dessutom antingen till inkomstregistret

enligt lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) anmäla de s.k. kompletterande uppgifterna, det vill säga frivilliga uppgifter, om inkomsterna som avses i 7 § i den lagen eller alternativt i form av en löneuträkning eller löneintyg ge arbetstagaren en redogörelse för de inkomstposter som lönen består av.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Innan regeringen fattade sitt beslut utreddes också andra alternativ för att stödja mottagande av arbete i syfte att stödja i synnerhet mottagande av säsonsarbete.

En temporär ändring av lönesubventionen enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service (916/2012) var under utredning. Den lönesubvention som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service beviljas inte personer utan arbetsgivare. Enligt gällande bestämmelser är det möjligt att bevilja lönesubvention också för lönekostnader för en arbetstagare som anställs för säsonsarbete inom jordbruket, när den arbetstagare som anställs är en arbetslös arbetssökande.

Även en person som är permitterad på heltid betraktas som arbetslös enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service, med andra ord kan även sysselsättningen för en person som har permitterats på heltid på grund av covid-19-pandemin främjas genom lönesubvention. Beviljande av lönesubvention förutsätter dock att arbetslösheten hos en arbetslös arbetssökande bedöms bero på brister i yrkeskompetensen och att lönesubventionerat arbete förbättrar hans eller hennes yrkeskompetens (med undantag för den lönesubvention som beviljas på grund av en skada eller sjukdom och den lönesubvention som beviljas för anställning av en person som har fyllt 60 år och som har varit arbetslös utan avbrott i minst ett år). Dessutom förutsätter beviljande av lönesubvention för anställning av en person som har varit arbetslös kortare tid än ett år att det finns en risk att arbetslösheten för en arbetslös arbetssökande enligt arbets- och näringsbyråns bedömning förlängs och blir längre än ett år.

På lönesubvention som beviljas till arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet tillämpas EU:s regler om statligt stöd. Lönesubvention beviljas antingen i form av stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen eller i form av de minimis-stöd. Om stödet utvidgas till att omfatta sådana arbetslösa som inte omfattas av gruppundantagsförordningens tillämpningsområde, ska stödet beviljas som de minimis-stöd. Inom primär jordbruksproduktion samt fiskeri och vattenbruk tillämpas de egna de minimis-förordningar som gäller dem och som innehåller stödkvoter som är lägre än det allmänna de minimis-stödet. Kvoterna gör det inte möjligt att i stor skala anställa arbetstagare hos samma arbetsgivare. En mer omfattande möjlighet att bevilja lönesubvention för att anställa säsonsarbetskraft inom jordbruket förutsätter en separat anmälan om stödprogrammet.

Det har ansetts att den nuvarande lönesubventionen normalt står till arbetsgivarnas förfogande och temporära ändringar har inte ansetts vara ändamålsenliga med beaktande av eventuella fördelar, den tidsmässiga allokeringen av ändringsbehovet samt den tid som går åt till lagberedning och genomförande. Före regeringens beslut om utvecklandet av jämkningen av arbetslöshetsförmånen utreddes likaså ett alternativ där inkomst från säsonsarbete inom jordbruket inte alls beaktas vid betalningen av arbetslöshetsförmån. Likaledes utreddes ett alternativ som innebar att en förmån ska kunna betalas på samma sätt som till en helt arbetslös person, om det mottagna arbetet är säsonsarbete inom jord- och skogsbruket. Till denna del konstaterades det att en ändring där en inkomst tjänats in inom en bransch befrias från jämkningen innebär att antingen arbets- och näringsbyrån eller alternativt arbetslöshetskassorna eller Folkpensionsanstalten blir

tvungna att utreda om anställningsförhållandet har ingåtts med en arbetsgivare som avses i undantaget. Detta är en ny arbetsfas och de aktörer som genomför ändringen är redan nu belastade till följd av att arbetslösheten och permitteringarna ökat. Att genomföra ändringen på detta sätt ansågs ändå inte ändamålsenligt. För reformen krävs det dessutom en bedömning av om säsongsarbetet inom jord- och skogsbruket med tanke på försörjningsberedskapen är så avvikande från andra med tanke på försörjningsberedskapen centrala branscher att just personer som får sysselsättning i form av säsongsarbete inom jord- och skogsbruket bör bemötas annorlunda än andra personer som får sysselsättning på deltid eller heltid, och om det med tanke på 6 § i grundlagen finns en godtagbar grund för denna särbehandling.

Under beredningen bedömdes orsakerna till att rörlighetsunderstödet har använts så lite. Under den snabba bedömningen konstaterades det att informationen om rörlighetsunderstödet uppenbarligen inte har nått de personer som kan ansöka om det. Till övriga delar har de praktiska problem som hänför sig till rörlighetsunderstödet undanröjts genom de lagändringar som trädde i kraft vid ingången av 2018. I samband med beredningen av propositionen var ett alternativ att utveckla och förenkla ansökan om rörlighetsunderstöd, men i ansökningsprocessen upptäcktes det inga ändringsbehov som krävde åtgärder.

Därefter var alternativen det krav som gäller den tid som går åt till arbetsresan, med andra ord en temporär förkortning av denna tid, eller det krav som gäller anställningsförhållandets varaktighet, med andra ord en temporär förkortning av varaktigheten, detta närmast utan motsvarande förkortning av längden på det rörlighetsunderstöd som beviljas. Bägge alternativen ökar de situationer där rätten till rörlighetsunderstöd kan uppstå.

Längden på anställningsförhållandena för de nuvarande mottagarna av rörlighetsunderstöd verkar koncentrera sig till korta anställningsförhållanden på två månader, eftersom rörlighetsunderstöd i genomsnitt har betalats för cirka 38 dagar. Därför kan man förvänta sig att en sänkning av gränsen för anställningsförhållandets varaktighet till en månad relativt sett ökar antalet förmanstagare ganska mycket. Om 10 000 nya personer i och med ett anställningsförhållande på 1—2 månader får rörlighetsunderstöd för 15 dagar, ökar kostnaderna med cirka 5,5 miljoner euro. Bedömningen är av exemplifierande natur, eftersom det är omöjligt att bedöma hur många som verkligen skulle ansöka om rörlighetstunderstöd på basis av ett anställningsförhållande på under två månader.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Eftersom ett av propositionens centrala mål är att lösa problemen med tillgången till säsongsarbetskraft har lagstiftningen i utlandet och andra metoder som använts utomlands bedömts särskilt med tanke på utbudet av säsongsarbetskraft. Otillräcklig säsongsarbetskraft är ett allvarligt problem i hela Europa. I många EU-länder strävar man efter få de arbetslösa och permitterade till säsongsarbete genom olika typer av flexibla lösningar inom utkomstskyddet för arbetslösa. Enligt jord- och skogsbruksministeriets uppgifter tillåter till exempel *Spanien* också inkomster från arbete inom jordbruket under tiden för arbetslöshetsersättning. I *Frankrike* får en person som permitterats med stöd av lagen om undantagstillstånd delta i arbete inom jordbruket och livsmedelsindustrin utan att förlora sin arbetslöshetsersättning. Det enda villkoret är att både den nya och den ursprungliga arbetsgivaren ingår ett avtal om att arbetstagaren förbinder sig till att återgå till sitt ursprungliga arbete med sju dagars varsel. I *Tyskland* däremot underlättas övergången för permitterade till en anställning inom jordbruks- och livsmedelsindustrin så att det är ekonomiskt lönsamt och möjligt. En arbetslös förlorar inte sin arbetslöshetsersättning om han eller hon arbetar inom jordbruket. Befrielsen från socialskyddsavgiften för säsongsarbetare med kortvariga anställningsförhållanden har förlängts från 70 till 115 dagar.

Bedömningen av lösningarna försvåras dock av att lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa är nationell och systemens strukturer avviker avsevärt från varandra. Till exempel i Tyskland genomförs en del av de arrangemang som räknas in i systemet med utkomstskydd för arbetslösa närmast i form av stöd för arbetsgivarens lönekostnader genom en mekanism, där arbetsgivaren trots att antalet arbetstimmar har minskat fortsätter att betala lön och får statligt stöd för detta. I Finland är utkomstskyddet för både permitterade och arbetslösa organiserat inom ramen för systemet med utkomstskydd för arbetslösa, varvid skyldigheterna och förutsättningarna för erhållande av förmånen inte avviker på basis av om personen är arbetslös eller permitterad. I normala fall är lönesubvention en tjänst avsedd för arbetslösa arbetssökande som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning. Regeringen har dragit upp riktlinjer för de åtgärder som bereds i form av företagsstöd, med hjälp av vilka arbetsgivarna får stöd för sina lönekostnader i samband med covid-19-epidemin.

6 Remissvar

Denna proposition har beretts skyndsamt (under sådana undantagsförhållanden som av ses i 3 § 3 och 5 punkten i beredskapslagen och som konstaterats genom beslut av statsrådet) för att stödja mottagande av arbete. På grund av den snabba beredning som krävts med anledning av de exceptionella omständigheter covid-19-epidemin orsakat har det inte varit möjligt att ordna en egentlig remissbehandling. Enligt anvisningen för hörande vid författningsberedning kan man endast av en grundad anledning avstå från att begära utlåtanden om förslag till författningar. De rådande omständigheterna måste anses vara så exceptionella att det finns grundad anledning att avstå från remissbehandling.

Under beredningen har man hört Finlands näringsliv rf, KT Kommunarbetsgivarna, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, STTK rf, Akava ry, Företagarna i Finland rf, Industrifacket rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry (nedan MTK), Folkpensionsanstalten, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf, Pensionsskyddscentralen, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet och jord- och skogsbruksministeriet. Bedömningen av propositionens konsekvenser för organisationer grundar sig på information som fås från Folkpensionsanstalten och Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf i samband med hörandet. Bedömningen av propositionens ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för medborgarna har kompletterats utifrån kommentarer från finansministeriet och arbets- och näringsministeriet. Kommentarer från arbets- och näringsministeriet har utnyttjats i beskrivningen av alternativa handlingsvägar samt i framförandet av vissa statistiska uppgifter.

I samband med hörandet konstaterade Folkpensionsanstalten, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf och arbets- och näringsministeriet i fråga om upphörandet av tillämpningen av det temporära undantaget som gäller rörlighetsunderstödet att rätten till rörlighetsunderstöd bör avgöras för hela den beviljade tiden, på basis av när anställningsförhållandet har inletts.

Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC och Akava konstaterade i samband med hörandet att det temporära undantaget också bör gälla utbildning i anslutning till anställningsförhållandet. KT Kommunarbetsgivarna föreslog att det ska utredas om det är möjligt att stödja mottagande av arbete genom att höja beloppet av rörlighetsunderstöd i stället för att förkorta den tid som går åt till arbetsresan, som är ett krav för beviljande och som nu föreslås.

MTK föreslog i samband med hörandet att det krav som gäller varaktigheten för det anställningsförhållande som stöds genom rörlighetsunderstöd slopas helt. MTK föreslog också att det under en månads tid ska gå att betala arbetslöshetsförmån till fullt belopp parallellt med inkomsten från arbete, inkomsten ska alltså inte jämkas. Dessutom påpekar MTK att det behövs ett verktyg för viss tid för att anställa unga och studerande. Detta kan genomföras genom att för

viss tid införa lönesubvention också för unga och studerande samt för beväringar som hemförlovas. I denna ungdomslönesubvention ska det inte finnas något krav på föregående arbetslöshet.

De ovan konstaterade förslagen gav inte anledning att ändra propositionen.

7 Specialmotivering

2 §. Jämkning av arbetslöshetsförmåner. I paragrafen föreskrivs det om temporära undantag från bestämmelserna om jämkning av arbetslöshetsförmåner i 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

I propositionen föreslås det att det till paragrafen fogas en ny 3 punkt, där det föreskrivs att 500 euro ska tillämpas som skyddat belopp vid jämkning av arbetslöshetsförmånen om jämningsperioden är en månad, och 465 euro om jämningsperioden är fyra på varandra följande kalenderveckor.

2 a §. Rörlighetsunderstöd. Paragrafen är ny. I paragrafen föreskrivs om ett temporärt undantag från det rörlighetsunderstöd som avses i 8 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Med avvikelse från 8 kap 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa kan rörlighetsunderstöd beviljas vid heltidsarbete, om de dagliga resorna till arbetet när arbetet inleds överstiger i genomsnitt två timmar eller personen flyttar från motsvarande avstånd på grund av arbete.

Till övriga delar ska bestämmelserna om rörlighetsunderstöd förbli oförändrade. Det temporära undantaget ska enligt förslaget inte gälla arbetsrelaterad utbildning och det krav som gäller den genomsnittligt längden på den dagliga arbetsresan vid deltidsarbete förkortas inte.

8 Ikraftträdande

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt. Statsrådet har i samverkan med republikens president har den 16 mars 2020 konstaterat att undantagsförhållanden råder i landet på grund av läget med covid-19-epidemin. Med stöd av statsrådets principbeslut av den 6 maj 2020 påbörjas en övergång från undantagsförhållanden till ett skede av avveckling av restriktioner. Vid tidpunkten för beredningen av regeringspropositionen är det dock fortfarande svårt att förutse hur långt och hur djupt de ekonomiska konsekvenserna av covid-19-epidemin sträcker sig. Det är omöjligt att veta hur länge dessa faktorer påverkar arbetsmarknaden i allmänhet eller de behov av arbetskraft som är akuta med tanke på försörjningsberedskapen. Lagförslaget är i kraft fram till den 31 oktober 2020, liksom också den lag som föreslås bli ändrad. För att säkerställa att mottagarna av jämkad arbetslöshetsförmån behandlas lika föreslås det att ändringarna som gäller jämkning av arbetslöshetsförmån tillämpas på alla mottagare av jämkad arbetslöshetsförmån från och med den ansökningsperiod som börjar då lagen träder i kraft eller därefter och avslutas med en ansökningsperiod som börjar senast den 31 oktober 2020. Den ändring som gäller rörlighetsunderstöd ska tillämpas på ett anställningsförhållande som inleds vid denna lags ikraftträdande eller därefter. Rörlighetsunderstöd ska dock inte längre betalas på basis av den genomsnittliga tid som går åt till arbetsresan enligt det temporära undantaget från och med den 1 november 2020, trots att det fortfarande finns utbetalningstid kvar.

9 Förhållande till andra propositioner

9.1 Samband med andra propositioner

Regeringen fastställde den 6 maj 2020 att man för viss tid avstår från att tillämpa förvärvsinkomstgränsen för avträdelsestöd som en del av helheten av stöd för säsongsarbete på gårdar med jordbruk och trädgårdsodlingar. En separat regeringsproposition lämnas om det temporära undantaget från avträdelsestödet.

9.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Det föreslås att bestämmelser om de föreslagna temporära undantagsförfarandena ska utfärdas genom lag. I lagförslaget ingår inga bemyndiganden att utfärda förordning som behöver bedömas med hänsyn till 80 § i grundlagen. Bestämmelserna om undantagsförfarandena är exakta och uppfyller kraven enligt den laglighetsprincip som anges i 2 § 3 mom. i grundlagen.

Grundlagens 6 § förutsätter att människor behandlas lika inför lagen. Grundlagens 6 § 1 mom. uttrycker ett krav på juridisk likabehandling och faktisk jämlikhet. I bestämmelsen ingår ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall (RP 309/1993 rd, s. 46). Jämlikhetsbestämmelsen kräver ändå inte att alla människor i alla avseenden ska behandlas lika, om inte förhållandena är likadana.

Jämlikhetsbestämmelsen gäller också lagstiftaren. Vissa människor eller människogrupper får inte genom lag godtyckligt ges en gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra. Jämlikhetsaspekter spelar en viss roll såväl när medborgarna ges fördelar eller rättigheter genom lag som när de påförs skyldigheter. Samtidigt är det typiskt för lagstiftningen att den på grund av ett visst godtagbart samhälleligt intresse behandlar människor olika bland annat för att främja faktisk jämlikhet (RP 309/1993 rd, s. 46, se även GrUU 31/2014 rd, s. 3/I). I grundlagsutskottets praxis har det vedertaget betonats att jämlikhetsprincipen inte kan orsaka strikta gränser för lagstiftarens prövningsrätt när man eftersträvar reglering som förutsätts av samhällsutvecklingen (se till exempel GrUU 28/2009 rd, s. 2/II, GrUU 38/2006 rd, s. 2/I, GrUU 1/2006 rd, s. 2/I, GrUU 59/2002 rd, s. 2/II).

I 6 § 2 mom. i grundlagen ingår ett förbud mot diskriminering, enligt vilket ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Förteckningen är dock inte uttömmande, utan diskriminering ska vara förbjuden också på grund av någon annan omständighet som gäller den enskilde som person. En sådan orsak kan vara till exempel samhällelig ställning och egendom (se RP 309/1993 rd, s. 47, se även till exempel GrUU 53/2016 rd och GrUU 31/2014 rd, s. 3/I).

Enligt grundlagsutskottet är det också möjligt att allas försörjning under arbetslöshet inte kan tryggas på samma sätt, inte ens när det är fråga om särbehandlande faktorer som gäller arbetslösa (GrUU 43/2001 rd, s. 3, GrUU 32/2000 rd, s. 2, GrUU 32/1997 rd, s. 34, GrUU 17/1996 rd, s. 2—3, GrUU 17/1995 rd, s. 2). Segregeringen måste dock anses godtagbar med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 27/2009 rd, s. 2, GrUU 42/2004 rd, s. 2, GrUU

RP 78/2020 rd

46/2002 rd s. 5—7). Att till exempel gynna en viss persongrupp i fråga om utkomstskyddet för arbetslösa har varit möjligt, om det inte är godtyckligt eller oskäligt (GrUU 64/2010 rd, s. 2/II).

I propositionen föreslås att det så kallade skyddade belopp som tillämpas vid jämkning av arbetslöshetsförmåner höjs temporärt, vilket förbättrar beloppet av den helhet som utkomstskyddet för arbetslösa förvärvsinkomsten och utformar. Ändringen gäller alla som ansöker om jämkad arbetslöshetsförmån oberoende av när den partiella sysselsättningen har inletts, inom vilken bransch den som ansöker om förmånen sysselsätts eller om det är fråga om lönearbete eller företagsverksamhet.

Det föreslås att rörlighetsunderstödet ändras temporärt så att rörlighetsunderstöd med avvikelse från det som föreskrivs i 8 kap 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa kan beviljas vid heltidsarbete, om de dagliga resorna till arbetet när arbetet inleds överstiger i genomsnitt två timmar eller personen flyttar från motsvarande avstånd på grund av arbete. Ändringen förbättrar den ekonomiska situationen för dem som sysselsätts i heltidsarbete. Ändringen gäller alla mottagare av arbetslöshetsförmån som på detta sätt sysselsätts i lönearbete. Ändringen gäller inte inledande av företagsverksamhet.

Det temporära undantag som gäller jämkning av arbetslöshetsförmåner i den gällande lagen föreslås bli tillämpat så att bestämmelserna, när ändringarna träder i kraft, tillämpas under den ansökningsperiod som börjar efter ikraftträdandet. När giltighetstiden eller tillämpningen upphör ska det temporära undantaget fortfarande tillämpas under en period som har börjat under giltighetstiden eller tillämpningen. Till denna del påverkas förmånsbeloppet för den som ansöker om utkomstskydd för arbetslösa av hur ansökningsperioderna infaller i förhållande till tillämpningen av undantagen. Det är fråga om en så smidig tillämpning som möjligt av dessa undantag så att de temporära undantag som görs i den gällande lagen inte fördröjer behandlingen av förmånsansökningar i ändringsskedet.

Det temporära undantag som gäller rörlighetsunderstöd i den gällande lagen föreslås bli tillämpat på anställningsförhållanden som börjar när denna lag träder i kraft eller därefter. Rörlighetsunderstöd ska dock inte längre betalas på basis av den genomsnittliga tid som går åt till arbetsresan enligt det temporära undantaget från och med den 1 november 2020, trots att det fortfarande finns utbetalningstid kvar. Till denna del påverkas situationen för den som ansöker om rörlighetsunderstöd av när anställningsförhållandet börjar i förhållande till tillämpningen av det temporära undantaget.

Syftet med ändringen är att trygga och förbättra rätten till social trygghet för den som ansöker om arbetslöshetsförmån under den tid som han eller hon sysselsätts antingen helt eller delvis. De temporära undantagen föreslås bli genomförda i en situation där behandlingen av ansökningar om arbetslöshetsförmåner trots de åtgärder som verkställarna har vidtagit och de temporära undantag som godkänts kan bli överbelastad, vilket kan leda till fördröjningar i utbetalningen av arbetslöshetsförmåner. De föreslagna undantagen ska också gälla temporärt och under en relativt kort tid. De föreslagna ändringarna kan således inte anses vara problematiska med hänsyn till 6 § 2 mom. i grundlagen.

Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin (315/2020) 2 § 2 punkten och
fogas till 2 § en ny 3 punkt och till lagen en ny 2 a § som följer:

2 §

Jämkning av arbetslöshetsförmåner

Med avvikelse från 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

2) ska vid jämkning av inkomst från företagsverksamhet, om inkomstförändringen är en följd av en pandemi, inkomsterna beaktas enligt det som företagaren själv har uppgett,

3) är det skyddade beloppet 500 euro under en jämkningsperiod om en månad och 465 euro under en jämkningsperiod om fyra på varandra följande kalenderveckor.

2 a §

Rörlighetsunderstöd

Med avvikelse från 8 kap 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa kan rörlighetsunderstöd beviljas vid heltidsarbete, om de dagliga resorna till arbetet när arbetet inleds överstiger i genomsnitt två timmar eller personen flyttar från motsvarande avstånd på grund av arbete.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På jämkade arbetslöshetsförmåner som betalas för en sådan ansökningsperiod för arbetslöshetsförmåner som inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. På jämkade arbetslöshetsförmåner som betalas för en sådan ansökningsperiod för arbetslöshetsförmåner som inletts under giltighetstiden för denna lag tillämpas denna lag.

RP 78/2020 rd

På rörlighetsunderstöd som betalas med anledning av ett arbete som inletts före ikraftträdande av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. På rörlighetsunderstöd som betalas efter det att denna lag har upphört att gälla tillämpas de bestämmelser som gäller efter utgången av giltighetstiden av denna lag.

Helsingfors den 20 maj 2020

Statsminister

Sanna Marin

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen

Lag

om ändring av lagen om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin (315/2020) 2 § 2 punkten och
fogas till 2 § en ny 3 punkt och till lagen en ny 2 a § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Jämkning av arbetslöshetsförmåner

Med avvikelse från 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

1) ska vid jämkning av inkomst inte 4 kap. 2 § 4 mom. eller 4 § 2 mom. tillämpas vid jämkningen,

2) ska vid jämkning av inkomst från företagsverksamhet, om inkomstförändringen är en följd av en pandemi, inkomsterna beaktas enligt det som företagaren själv har uppgett.

Föreslagen lydelse

2 §

Jämkning av arbetslöshetsförmåner

Med avvikelse från 4 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

2) ska vid jämkning av inkomst från företagsverksamhet, om inkomstförändringen är en följd av en pandemi, inkomsterna beaktas enligt det som företagaren själv har uppgett,

3) är det skyddade beloppet 500 euro under en jämningsperiod om en månad och 465 euro under en jämningsperiod om fyra på varandra följande kalenderveckor.

2 a §

Rörlighetsunderstöd

Med avvikelse från 8 kap 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa kan rörlighetsunderstöd beviljas vid heltidsarbete, om de dagliga resorna till arbetet när arbetet inleds överstiger i genomsnitt två timmar eller personen flyttar från motsvarande avstånd på grund av arbete.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .
På jämkade arbetslöshetsförmåner som betalas för en sådan ansökningsperiod för arbetslöshetsförmåner som inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. På jämkade arbetslöshetsförmåner som betalas för en sådan ansökningsperiod för arbetslöshetsförmåner som inletts under giltighetstiden för denna lag tillämpas denna lag.

På rörlighetsunderstöd som betalas med anledning av ett arbete som inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. På rörlighetsunderstöd som betalas efter det att denna lag har upphört att gälla tillämpas de bestämmelser som gäller efter utgången av giltighetstiden av denna lag.